

RIGSADVOKATEN
Frederiksholms Kanal 16
1220 Kbh. K.

Meddelelse nr. 3/2007
Den 11. maj 2007
J.nr. RA-2006-801-0039

Sanktionspåstande mv. i dopingsager

Indholdsfortegnelse

1. Indledning

2. Generelle retningslinjer for sanktionspåstande mv.

2.1. Nedsættelse af bøder

2.1.1. Indledning

2.1.2. Bøder til unge under 18 år og til personer med særlig lav indtægt

2.2. Konfiskation

2.2.1. Indledning

2.2.2. Konfiskation af ulovlige dopingmidler

2.2.3. Konfiskation af udbytte

3. Retningslinjer for tiltalerejsning og strafpåstande ved overtrædelse af lov om forbud mod visse dopingmidler

3.1. Lov om forbud mod visse dopingmidler

3.2. Sanktionspåstande ved overtrædelse af lov om forbud mod visse dopingmidler

4. Ikrafttræden

1. Indledning

I denne meddelelse fastsættes retningslinjer for sanktionspåstande mv. i sager om overtrædelse af lov nr. 232 af 21. april 1999 om forbud mod visse dopingmidler med senere ændringer (dopingloven).

Afsnit 2 i meddelelsen indeholder generelle retningslinjer for sanktionspåstande mv., herunder retningslinjer for nedsættelse af bøder. Endvidere indeholder dette afsnit retningslinjer vedrørende konfiskation af dopingmidler og udbytte fra dopingkriminalitet.

Loven om forbud mod visse dopingmidler er omtalt nærmere i afsnit 3.1.

Der er ikke tidligere udsendt generelle retningslinjer vedrørende tiltalerejsning mv. ved overtrædelse af lov om forbud mod visse dopingmidler. Der findes derimod lokale retningslinjer, der efter det oplyste er blevet anvendt i en række politikredse og endvidere synes at være blevet fulgt af domstolene. Retningslinjerne i denne meddelelse tager derfor udgangspunkt i de lokale retningslinjer, jf. afsnit 3.2. Afsnittet omhandler både sanktionspåstande i sager om besiddelse af dopingmidler til eget forbrug og i sager om overdragelse mv.

Ikrafttræden omtales i afsnit 4.

Det er hensigten løbende at foretage revision af denne meddelelse i det omfang, ny lovgivning eller domspraksis giver anledning til udsendelse af nye retningslinjer for anklagemyndighedens sanktionspåstande i dopingsager. Der kan derfor forventes udsendt rettelsesblade, som i øvrigt også vil blive lagt på Rigsadvokatens hjemmeside og på Anklagemyndighedens Intranet.

2. Generelle retningslinjer for sanktionspåstande mv.

2.1. Nedsættelse af bøder

2.1.1. Indledning

Ved lov nr. 218 af 31. marts 2004 om ændring af straffeloven og retsplejeloven (Ændring af strafferammer og bestemmelser om strafnedsættelse mv.) blev der gennemført en modernisering af straffelovens strafferammer mv.

I lovforslagets pkt. 3.9.1. er det nævnt, at Rigsadvokaten efter vedtagelsen af lov nr. 475 af 31. maj 2000 om ændring af færdselsloven (Bødefastsættelse) foretog en forenkling af de vejledende retningslinjer for nedsættelse af bøder til personer med særlig lav betalingsevne på færdselslovens område. Der blev således indført en ordening med nedsættelse af bøder til det halve for personer mellem 15 og 18 år uden en konkret vurdering af indtægtsforholdene og til personer med en indtægt, der er mindre end tre fjerdedele af dagpengebeløbet for en fuldtidsbeskæftiget.

Der er i forslaget til loven under pkt. 3.9.3. om Justitsministeriets overvejelser vedrørende bøder bl.a. anført følgende:

”Justitsministeriet har overvejet spørgsmålet om udmåling af bøder til personer med særlig lav indtægt i lyset af den forenkling og ændring af bødepraksis efter færdselsloven, som er omtalt ovenfor under pkt. 3.9.1. Rigsadvokaten har oplyst, at han er ved at revidere det vejledende bøde-katalog. Rigsadvokaten vil i den forbindelse foretage en tilsvarende forenkling mv. inden for hele det område, der er omfattet af det vejledende bøde-katalog.”

På dette grundlag fastsættes retningslinjer for nedsættelse af bøder, der svarer til ordningen på færdselslovens område, jf. nedenfor.

2.1.2. Bøder til unge under 18 år og til personer med særlig lav indtægt

Bøden til unge under 18 år skal generelt nedsættes til det halve beløb i overensstemmelse med retningslinjerne i afsnit 2.2.2. i Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2000 om sanktionspåstande mv. i færdselssager.

Nedsættelsen af bøden skal ske ved anklagemyndighedens foranstaltning i forbindelse med udsendelse af bødeforelæg eller ved nedlæggelse af påstand om bøde.

Bøden til personer med særlig lav indtægt kan – hvis den sigtede fremlægger den fornødne dokumentation for sine indtægtsforhold – nedsættes til det halve beløb i overensstemmelse med retningslinjerne i afsnit 2.2.3. i Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2000 om sanktionspåstande mv. i færdselssager.

Opmærksomheden henledes på, at rigsadvokaturen udsender rettelsesblade til Rigsadvokatmeddelelse nr. 4/2000 om sanktionspåstande mv. i færdselssager med oplysning om det indtægtsbeløb, der kan begrunde nedsættelse af bødestraffen. Dette sker normalt i januar måned, således at det nye indtægtsbeløb gælder for overtrædelser begået efter årsskiftet.

Det bemærkes, at det er forholdene på gerningstidspunktet, der er afgørende for en eventuel nedsættelse både med hensyn til sigtede under 18 år og sigtede med en særlig lav indkomst.

2.2. Konfiskation

2.2.1. Indledning

Straffelovens §§ 75 - 77 a indeholder bestemmelser om konfiskation. De almindelige betingelser for konfiskation af udbytte og genstande fremgår af § 75, mens § 76 bestemmer, hos hvem konfiskation kan finde sted.

2.2.2. Konfiskation af ulovlige dopingmidler

Findes nogen i besiddelse af ulovlige dopingmidler, skal midlerne søges beslaglagt og konfiskeret, jf. straffelovens § 75, stk. 2.

I medfør af § 1, stk. 1, nr. 18, i bekendtgørelse nr. 850 af 27. oktober 1993, som ændret ved bekendtgørelse nr. 887 af 19. september 2000, kan der i sager, hvor der ikke bliver spørgsmål om højere straf end bøde, vedtages udenretlig konfiskation af dopingmidler, som sigtede ikke lovligt er i besiddelse af.

Efter straffelovens § 76, stk. 1, kan konfiskation af bl.a. de i § 75, stk. 2, nævnte genstande ske hos den, der er ansvarlig for lovovertrædelsen, og hos den, på hvis vegne han har handlet.

2.2.3. Konfiskation af udbytte

Udbytte ved en strafbar handling eller et hertil svarende beløb kan helt eller delvis konfiskeres i medfør af straffelovens § 75, stk. 1.

Dette indebærer, at der påstås konfiskation af salgssummen i medfør af § 75, stk. 1, såfremt salgssummen for midlet helt eller delvis er i behold. Hvis dette ikke er tilfældet, påstås konfiskation af et beløb, der svarer til udbyttet.

Udgangspunktet for beregningen af udbyttet er det beløb, som er kommet ind ved salget, med fradrag af indkøbsprisen. Omkostninger forbundet med salget, herunder betaling af personer for medvirken ved salget, fradrages ikke.

Det beløb, der påstås konfiskeret, anføres i anklageskriftet.

Udenretlig konfiskation af pengeudbytte indvundet ved en strafbar handling kan ske i sager, hvor der ikke bliver spørgsmål om højere straf end bøde, jf. § 2 i bekendtgørelse nr. 850 af 27. oktober 1993, som ændret ved bekendtgørelse nr. 887 af 19. september 2000.

Efter straffelovens § 76, stk. 1, kan konfiskation efter § 75, stk. 1, ske hos den, hvem udbyttet er tilfaldet umiddelbart ved den strafbare handling.

3. Retningslinjer for tiltalerejsning og strafpåstande ved overtrædelse af lov om forbud mod visse dopingmidler

3.1. Lov om forbud mod visse dopingmidler

Ved lov nr. 916 af 8. december 1993 om forbud mod visse dopingmidler (dopingloven), som ændret ved lov nr. 232 af 21. april 1999, blev bl.a. ind- og udførsel, salg og besiddelse af visse dopingmidler forbudt, medmindre der er tale om lægeordineret anvendelse til sygdomsforebyggelse eller -behandling eller til videnskabelige formål.

Doping er en fællesbetegnelse for stoffer, herunder lægemidler og euforiserende stoffer, der er fremmede for kroppen eller benyttes i store mængder eller på særlig måde med det formål at forøge idrætsudøveres præstationer. Dopingloven regulerer salg og besiddelse mv. af lægemidler, der anvendes til doping, mens ind- og udførsel, salg og besiddelse af euforiserende stoffer er reguleret i lov om euforiserende stoffer, jf. Rigsadvokatmeddelelse nr. 6/2006 om sanktionspåstande mv. i narkotikasager.

Hvis dopingmidler anvendes uden medicinsk begrundelse eller i doser, der langt overstiger anbefalingen, eller over længere tidsrum end sædvanligt, kan brugen indebære store helbredsmæssige risici for idrætsudøveren. Formålet med loven er at begrænse raske menneskers brug af dopingmidler, og et væsentligt element i den forbindelse er forbuddet mod, at private indfører, overdrager og forhandler midlerne, samt mod at private besidder midlerne til andet end de udtrykkeligt nævnte formål.

Indenfor det idrætsretlige system sanktioneres idrætsudøveres brug af dopingmidler, og det er i forarbejderne til loven anført, at det fortsat skal være idrætsorganisationerne, der har ansvaret for bekæmpelsen af doping i den organiserede idrætsverden. Uanset at det idrætsretlige system kan fastsætte f.eks. karantæne over for en idrætsudøver, der har anvendt doping, finder dopingloven dog også anvendelse ved ulovlig besiddelse mv. af dopingmidler hos en idrætsudøver, der er undergivet de idrætsretlige regler.

Dopinglovens §§ 1-3 har følgende ordlyd:

”§ 1. Loven finder anvendelse på følgende grupper af dopingmidler:

- 1) Anabole steroider.
- 2) Testosteron og derivater heraf samt tilsvarende stoffer med androgen virkning.
- 3) Væksthormon.
- 4) Erythropoietin og midler, som har lignende virkning ved at øge mængden af røde blodlegemer i blodet til over normale værdier for alder og køn.
- 5) Midler, som øger produktion og frigørelse af
 - a) væksthormon,
 - b) testosteron og derivater heraf eller af tilsvarende stoffer med androgen virkning eller
 - c) naturligt erythropoietin.

§ 2. Sundhedsministeren bemyndiges til at fastsætte, hvilke andre grupper af dopingmidler denne lov gælder for.

§ 3. De i §§ 1 og 2 omhandlede dopingmidler må ikke fremstilles, indføres, udføres, forhandles, udleveres, fordeles eller besiddes, medmindre der er tale om anvendelse til sygdomsforebyggelse eller –behandling eller til videnskabeligt formål.
[...]

Ved lovændringen i 1999 blev § 1, nr. 4, der omhandler EPO, indsat. Ved samme lov blev § 2 indsat, således at det ikke fremover er nødvendigt at ændre loven, når der er behov for, at yderligere dopingmidler omfattes af loven. Der er dog (i maj 2007) endnu ikke udstedt en bekendtgørelse i medfør af § 2.

Lægemiddelstyrelsen har udarbejdet en vejledende liste over stoffer, der falder ind under lovens § 1.

Listen, der ikke er udtømmende, ajourføres med jævne mellemrum og findes på Lægemiddelstyrelsens hjemmeside (www.laegemiddelstyrelsen.dk).

Såfremt der er tvivl om, hvorvidt et bestemt middel falder ind under lovens § 1, kan spørgsmålet forelægges for Lægemiddelstyrelsen.

3.2. Sanktionspåstande ved overtrædelse af lov om forbud mod visse dopingmidler

Straffebestemmelsen for overtrædelse af lov om forbud mod visse dopingmidler findes i lovens § 4:

”§ 4. Overtrædelse af § 3, stk. 1, eller vilkår som nævnt i § 3, stk. 3, 2. pkt., straffes med bøde eller fængsel i indtil 2 år.

Stk. 2. Der kan pålægges selskaber mv. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.”

Der er ikke tidligere udsendt retningslinjer vedrørende sanktionspåstanden i sager om dopingmidler. Som nævnt under afsnit 1 har der været fastsat lokale retningslinjer, der tager udgangspunkt i de nu ophævede bødetakster vedrørende stoffer i lægemiddelgruppen, som var fastsat i Rigsadvokatens Vejledning om bødetakster i politisager (bødekataloget) fra 1991. Disse retningslinjer er efter det oplyste i almindelighed anvendt i en række politikredse og synes endvidere at være blevet fulgt af domstolene.

Retningslinjerne i denne meddelelse tager udgangspunkt i de lokale retningslinjer, og bøderne er herefter i overensstemmelse med den generelle revision af bødekataloget forhøjet under hensyn til løn- og prisudviklingen siden 1991.

Forhøjelsen af bødepåstanden i forbindelse med revision af bødekataloget fra 1991 er nævnt i pkt. 2.3. i de almindelige bemærkninger til forslaget til lov nr. 445 af 9. juni 2004 om ændring af lov om euforiserende stoffer og straffuldbyrdelsesloven, hvoraf det fremgår:

”Rigsadvokaten er for tiden ved at foretage en generel revision af bødekataloget. I den forbindelse vil Rigsadvokaten som følge af den almindelige pris- og lønudvikling siden sidste revision af bødekataloget i 1991 foretage en regulering af bødetaksterne, således at minimumsbøden fremover bliver forhøjet.”

På denne baggrund er forhøjelsen som udgangspunkt sket med 38 pct., hvilket svarer til satsreguleringsprocenten (uden tilpasningsprocenten) i perioden 1992 – 2007, jf. lov nr. 373 af 28. maj 2003 om en satsreguleringsprocent.

Endvidere er der i forhold til de lokale retningslinjer, som er blevet anvendt i flere politikredse, sket en forenkling til færre bødetakster, hvilket medfører, at der for visse mængder er sket en forhøjelse med mere end 38 procent og for andre mængder med mindre end 38 procent. Herudover er bødetaksterne fastsat til runde beløb.

På den baggrund skal anklagemyndigheden anvende nedenstående bødepåstande i sager om overtrædelse af lov om visse dopingmidler. Det bemærkes i den forbindelse, at mængden af dopingmidler i praksis som udgangspunkt opgøres i antal enheder uafhængigt af stofkoncentrationen, og uafhængigt af om midlerne er i pille- eller ampulform.

Antal enheder	Bødepåstand
1-49	1.000
50-99	1.500
100-199	2.500
200-299	3.500
300-399	5.000
400-499	6.500
500-599	8.000
600-699	9.000
700-799	10.500
800-899	12.000
900-999	13.000

Bødepåstandene finder anvendelse i sager om besiddelse af dopingmidler til eget forbrug, idet der ved besiddelse af større mængder end 1.000 enheder som udgangspunkt nedlægges påstand om frihedsstraf, jf. nedenfor.

Ved besiddelse i fængsler af mængder under 1.000 enheder bør der nedlægges påstand om frihedsstraf. Det gælder, uanset om den pågældende er tidligere straffet for overtrædelse af lov om forbud mod visse dopingmidler, jf. TFK 2002.615/1Ø og TFK 2004.227V nedenfor.

Retspraksis vedrørende besiddelse med henblik på videreoverdragelse af mængder under 1.000 enheder er begrænset. Som udgangspunkt kan sådanne sager afgøres med bøder, jf. bødepåstandene ovenfor. Dog bør der i sager om videreoverdragelse,

hvor overdragelsen har været systematisk og angår ikke ubetydelige mængder, nedlægges påstand om frihedsstraf.

I gentagelsestilfælde, hvor der er sket videreoverdragelse, bør der som udgangspunkt nedlægges påstand om frihedsstraf, jf. TfK2002.555V nedenfor, hvor en tiltalt for besiddelse af 786 enheder delvis med henblik på videreoverdragelse blev straffet med fængsel i 60 dage. Landsretten lagde i den forbindelse vægt på den mængde, som tiltalte fandtes i besiddelse af, og på, at tiltalte flere gange tidligere var straffet for overtrædelse af lov om forbud mod visse dopingmidler.

Findes en person i besiddelse af dopingmidler, der overstiger 1.000 enheder, nedlægges som udgangspunkt påstand om frihedsstraf. Der lægges i øvrigt ved straffastsættelsen vægt på, om dopingmidlet er videreoverdraget, eller om det har været bestemt til eget forbrug, og om tiltalte tidligere er straffet for ligeartet kriminalitet.

Som eksempler på landsretspraksis, kan nævnes følgende domme, hvor der er idømt frihedsstraf, idet det bemærkes, at der stort set ikke findes trykt praksis på området:

Vestre Landsrets dom af 25. oktober 1995

Tiltalte havde over en periode på ca. et halvt år besiddet dopingmidler til en værdi af ca. 128.000 kr. med henblik på fordeling mellem 2 forhandlere. Retten idømte tiltalte 60 dages fængsel og lagde vægt på forholdets grovhed - herunder den betydelige mængde og værdien heraf - samt at det er forbundet med betydelig helbredsrisiko at indtage pågældende midler, og på, at tiltalte havde samarbejdet med politiet.

Østre Landsrets dom af 25. maj 1998

Tiltalte havde i to tilfælde modtaget, besiddet og videreleveret en postpakke indeholdende en ikke ubetydelig mængde doping og i et tilfælde medvirket til modtagelse af en postpakke indeholdende 16.180 enheder dopingmidler med henblik på besiddelse og viderelevering samt besiddet yderligere 1.441 enheder. Tiltalte blev straffet med 4 måneders fængsel, der i landsretten blev gjort betinget med vilkår om 60 timers samfundstjeneste.

U2002.1311V

Tiltalte blev dømt for over en periode på 3 år at have indført dopingmidler til en samlet værdi af 500.000 kr. samt videresolgt dopingmidler til en værdi af 400.000 kr. Retten lagde vægt på, at der var blevet indført og videresolgt en betydelig mængde over et længere tidsrum og idømte ham 4 måneders fængsel.

TfK2002.555V

Tiltalte, der tidligere var straffet to gange for overtrædelse af lov om forbud mod visse dopingmidler, blev for besiddelse delvis med henblik på videresalg af 786 enheder, straffet med fængsel i 60 dage.

TfK 2002.615/1Ø

Tiltalte, der ikke tidligere var straffet for overtrædelse af lov om forbud mod visse dopingmidler, blev for besiddelse i alt 586 enheder under afsoning i Statsfængslet i Horserød, straffet med fængsel i 7 dage.

TfK2004.227V

Tiltalte, der tidligere var straffet for overtrædelse af lov om forbud mod visse dopingmidler, blev for besiddelse af 20 ampuller med anabolske steroider i Statsfængslet ved Nørre Snede straffet med fængsel i 7 dage.

4. Ikrafttræden

De nye bøder i afsnit 3.2. for overtrædelse af lov om forbud mod visse dopingmidler finder anvendelse for lovovertrædelser begået den 1. juni 2007 eller senere.

Henning Fode